

Dosarul nr. 3ra-236/22
2-19078244-01-3ra-01032022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

4 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Valentina Agheeva,
reprezentată de avocatul Petru Coșleț

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată a
Valentinei Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț împotriva Agenției
Servicii Publice cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului de a elibera buletin
de identitate și obligarea de a elibera buletin de identitate

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru
Coșleț împotriva hotărârii din 9 august 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani

constată:

La 5 februarie 2019, Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț
a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice cu privire
la recunoașterea ilegalității refuzului de a elibera buletin de identitate și obligarea de
a elibera buletin de identitate.

În motivarea acțiunii a invocat că este născută la XXXXX și este cetățean al
Republicii Moldova.

A menționat că a activat în câmpul muncii începând cu 21 septembrie 1955 și
până la 29 iulie 1963 în Republica Sovietică Socialistă Ucraineană, iar începând cu
26 septembrie 1963 și până la 25 aprilie 1992 a activat în diferite instituții ale
Republicii Moldova, când a demisionat în legătură cu atingerea vârstei de
pensionare.

A beneficiat de pensie pentru limită de vârstă de la 25 aprilie 1992 până la
1 decembrie 2002, când a plecat la loc permanent de trai în XXXXX.

A comunicat că la plecarea sa la locul permanent de trai în XXXXX, i-a fost
sistat dreptul la pensie și i s-a retras buletinul de identitate.

La 28 iulie 2014, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Rîșcani mun. Chișinău, prin care a solicitat obligarea de a i se restabili și recalcula pensia pentru limita de vârstă, începând cu data de 1 decembrie 2002.

Astfel, prin hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În motivarea hotărârii, instanța de fond a invocat prevederile art. 36 alin. (1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale nr. 156 din 14 octombrie 1998, potrivit cărora asiguratului care își stabilește domiciliul în străinătate nu i se acordă drept la pensie conform prezentei legi.

A relatat că hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău a fost contestată la Curtea de Apel Chișinău.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel, dânsa a depus o sesizare la Curtea Constituțională, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 2 alin. (1) și art. 36 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Prin hotărârea nr. 10 din 8 mai 2018 a Curții Constituționale, a fost admisă sesizarea depusă de ea și declarate neconstituționale textele „domiciliată în Republica Moldova” din art. 2 alin. (1) și „asiguratului care își stabilește domiciliul în străinătate nu i se acordă drept la pensie conform legii” din art. 36 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Prin decizia din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de ea, casată hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău și adoptată o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Rîșcani mun. Chișinău de a-i restabili și recalcula pensia pentru limita de vârstă începând cu 17 decembrie 2012 - momentul când a depus cererea Casei Naționale de Asigurări Sociale. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, admis recursul declarat de ea, casate hotărârea din 26 ianuarie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău și decizia din 4 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de ea și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Rîșcani mun. Chișinău de a-i restabili și recalcula pensia pentru limita de vârstă începând cu data de 1 decembrie 2002.

A mai notat că la 28 decembrie 2018, dânsa a depus o cerere Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Rîșcani mun. Chișinău, prin care a solicitat punerea în executare a deciziei din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, restabilirea, recalcularea și achitarea pensiei pentru limita de vârstă, începând cu 1 decembrie 2002.

Ca urmare, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Rîșcani mun. Chișinău i-a comunicat că refuză în achitarea pensiei din motiv că nu dispune de buletin de identitate.

Tot la 28 decembrie 2018, dânsa a depus o cerere prealabilă Agenției Servicii Publice, prin care a solicitat eliberarea în termen de 24 de ore a unui nou buletin de identitate, fără a trece procedura de repatriere. În motivarea cererii prelabile a invocat că a depus o cerere privind achitarea pensiei în baza hotărârii judecătorești irevocabile, însă i se refuză în achitarea pensiei din motiv că nu dispune de buletin de identitate.

Prin scrisoarea Agenției Servicii Publice nr. 139 din 5 ianuarie 2019, i-a fost refuzat în eliberarea buletinului de identitate, invocându-se prevederile Legii nr. 273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr. 273 din 9 noiembrie 1994, Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 277-278 CPC.

A solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, recunoașterea ilegalității refuzului Agenției Servicii Publice de a-i elibera buletin de identitate și obligarea Agenției Servicii Publice de a-i elibera buletin de identitate.

Prin hotărârea din 9 august 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ depusă de Valentina Agheeva.

La 30 august 2019, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 26 noiembrie 2019, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea apelului.

Prin decizia nr. 115 din 6 octombrie 2020 a Curții Constituționale, a fost declarată inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate de textului „cu domiciliul în Republica Moldova” din art. 7 din Legea nr. 273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, ridicată de avocatul Petru Coșleț în interesele Valentinei Agheeva, în dosarul nr. 3a-1395/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 22 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. c) Cod administrativ, a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Petru Coșleț în interesele apelantei Valentina Agheeva împotriva hotărârii din 9 august 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din motiv că apelul a fost depus de o persoană neîmputernicită.

Prin decizia din 29 septembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț și anulată încheierea din 22 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru rejudecare.

Prin decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț împotriva hotărârii din 9 august 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

În consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că prin cererea adresată Agenției Servicii Publice, Valentina Agheeva a solicitat eliberarea actului de identitate, cu mențiunea expresă „fără repatriere”, insistând asupra încălcării dreptului de a primi pensia prin neeliberarea actului de identitate. Reclamanta/apelantă însă nu a ținut cont de faptul că răspunsul Agenției Servicii Publice nu se referă la drepturile de pensie, dar la procedura eliberării actelor de identitate pentru cetățenii Republicii Moldova stabiliți cu domiciliul în străinătate.

Astfel, prima instanță și instanța de apel au menționat că situația de speță nu se încadrează în pct. 21 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125/2013.

Or, legislația în vigoare nu permite eliberarea buletinului de identitate, cu mențiunea „fără repatriere”, pentru cetățenii Republicii Moldova stabiliți cu domiciliul în străinătate.

Totodată, a fost stabilit că prin răspunsul Agenției Servicii Publice nr. 139 din 5 ianuarie 2018, a fost refuzat în eliberarea actului de identitate și explicate modalitățile alternative de obținere a actului de identitate în baza căruii Valentina Agheeva ar putea să beneficieze de pensia stabilită prin decizia judecătorească irevocabilă, și anume: obținerea buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova sau beneficierea de buletin de identitate provizoriu fără urmarea procedurii de repatriere, cu termenul de valabilitate a documentului de 1 an și valoarea serviciului de 70 de lei.

Prin urmare, acel fapt că niciuna din modalitățile propuse nu au fost acceptate de Valentina Agheeva, nu poate fi impus autorității publice pârâte. Or, Agenția Servicii Publice nu este în drept să elibereze un act de identitate care nu este prevăzut de legislația în vigoare a Republicii Moldova.

Totodată, instanțele de judecată au evidențiat că refuzul Agenției Servicii Publice în eliberarea actului de identitate cu mențiunea expresă „fără repatriere”, nu lipsește reclamanta/apelantă de dreptul de a beneficia de dreptul la pensie stabilit prin decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, or a fost explicat Valentinei Agheeva în ce condiții poate fi eliberat actul de identitate pentru a primi pensia.

Reieșind din prevederile art. 6 alin. (1) din Legea nr. 273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte și pct. 81 alin. (3) din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 125/2013, prima instanță și instanța de apel au conchis că emigrarea Valentinei Agheeva în XXXXX a servit ca temei de ridicare a buletinului de identitate eliberat acesteia la vârsta de 45 de ani.

Respectiv, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat temeinicia și legalitatea răspunsului Agenției Servicii Publice nr. 139 din 5 ianuarie 2019.

La 16 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a depus recurs împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului,

casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu adoptarea unei noi decizii de admitere a acțiunii integral.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerând că soluțiile adoptate contravin atât normelor de drept naționale, cât și celor internaționale.

A remarcat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au făcut referire la niște norme de drept material, care sunt vădit contrare Constituției, deoarece pe de o parte art. 27 din Constituție îi garantează dreptul de a-și stabili domiciliu și reședința în orice localitate din țară, inclusiv de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară, iar art. 47 din Constituție îi garantează dreptul la protecția socială, iar pe de altă parte, intimatul și instanțele de judecată ierarhic inferioare condiționează aceste drepturi prin repatriere, ca să-și poată obține inițial buletinul de identitate, iar mai apoi să primească pensia pentru limita de vârstă, reglementată de art. 7 din Legea nr. 273/1994.

A accentuat că dânsa a obținut odată buletin de identitate contra plată, la atingerea vârstei de 45 de ani (sau odată cu schimbarea pașaportului de tip sovietic), care ilegal i-a fost retras la momentul plecării la locul permanent de trai în XXXXX în anul 2002.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 noiembrie 2021, în ședință publică.

La materialele cauzei lipsesc date care ar confirma notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel participanților la proces.

Din materialele dosarului rezultă că decizia motivată din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurenteii Valentina Agheeva, avocatului Petru Coșleț, prin intermediul poștei electronice, la 18 ianuarie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 32 verso vol. II).

Se mai constată că la 16 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț a depus recurs împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 35-38 vol. II).

Astfel, recursul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

La 28 martie 2022, Agenția Servicii Publice a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului depus de Valentina Agheeva, reprezentată de

avocatul Petru Coșleț, menținerea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină

cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Valentina Agheeva, reprezentată de avocatul Petru Coșleț se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu